

Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita

Fakulta

Právnická fakulta MU

Habilitační obor

Ústavní právo a státověda

Uchazeč

JUDr. Mgr. Pavel Molek, Ph.D.

Pracoviště

Právnická fakulta Masarykovy univerzity

Habilitační práce

Právo na spravedlivý proces

Oponent

Prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc.

Pracoviště

Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Posuzovaná habilitační práce je napsána na závažné a dlouhodobě aktuální téma. Uchazeč se předmětné problematice již dříve věnoval a publikoval také stejnojmennou monografii v roce 2012.

Koncepce práce je založena na zohlednění tří rovin právní úpravy – České republiky – ústavní a zákonné, Rady Evropy – Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (zvláště jejího čl. 6 a navazující četné judikatury) a Evropské unie v podobě Listiny základních práv EU, konkrétně hlavy VI.

Z hlediska struktury je habilitační práce, vedle úvodu a závěru, členěna na 9 částí. Strukturalizace má logický charakter, vychází z jednotlivých aspektů spravedlivého procesu, které jsou postupně analyzovány, s předřazením přehledu uzlových bodů historického vývoje práva na spravedlivý proces.

Habilitant se nejprve zabývá jednotlivými úrovněmi ochrany práva na spravedlivý proces ve smyslu uvedeném výše. Poté analyzuje právo na přístup k soudu a legitimitu jeho omezení. Dále přechází k rozboru standardních atributů soudnictví, které mají garantovat spravedlnost řízení před soudy – nezávislost a nestrannost; habilitant k nim správně přiřazuje i požadavek legality zřízení soudu a princip zákonného soudce.

V další části zevrubně rozebírá jednotlivé požadavky, kladené na řízení před soudy a přiměřeně i jinými orgány: veřejnost, ústnost, rovnost účastníků, řádné provádění důkazů, řádné odůvodnění rozhodnutí. V této části práce možná

habilitant mohl více zohlednit *quaestiones iuris*, zvláště problematiku závaznosti právních názorů vyšších soudů vůči nižším obecně (a otázku „sjednocování judikatury“) a při aplikaci práva při použití opravných prostředků.

Habilitant se poté zabývá aktuální problematikou přiměřené délky řízení. Na judikatuře ESLP dokládá, že pokud jde o průtahy v řízení se jedná o systémově rozšířený jev v evropském soudnictví, který musí být posuzován *in concreto* dle složitosti řízení, počtu instancí, aktivitě příslušných soudních a správních orgánů a aktivitě účastníků. V této souvislosti by bylo namístě věnovat více pozornosti soudní soustavě v ČR a nastavení instančního přezkumu a tedy i podmínek opravných prostředků a také ústavních stížností. V části čtvrté, na str. 67 an. se však uchazeč nejspíše přiklání k názoru K. Šimáčkové, kritizující „další a další přezkumné soudní instance“, též se dovolává práva každého na spravedlivý rozsudek a účinnou podporu v řízení a požaduje odstranění různých bariér v přístupu k soudní spravedlnosti (str. 78 an.).

Sdílí habilitant její názory? Jak by se vypořádal s přetížením justice a tedy i délkou řízení?

Dvě kapitoly jsou věnovány trestnímu řízení, jeho zvláštnostem a zejména zevrubnému rozboru zásady *nullum crimen, nulla poena sine lege*. V této souvislosti pak poukazuje i na rozpor Listiny základních práv a svobod (čl. 40 odst. 6) s Evropskou úmluvou (čl. 7 odst. 2) z hlediska retroaktivního stíhání zločinů podle mezinárodního práva (str. 317 – 318).

Je otázkou, zda vedle trestního řízení neměl habilitant přiblížit i specifika dalších řízení, mám na mysli v první řadě volební soudnictví.

V poslední meritorní části se uchazeč věnuje právu na náhradu škody za nesprávný postup státu a odškodnění za nezákonné odsouzení.

Celkově hodnotím posuzovanou práci JUDr. Mgr. Pavla Molka, Ph.D. velmi kladně. Prokazuje nespornou erudici autora, což se projevuje jak v samotném vymezení a strukturalizaci tématu, tak jeho promyšlené analýze. Habilitant pracuje s rozsáhlou literaturou a judikaturou domácí i zahraniční provenience (1650 odkazů), kterou používá věcně přiléhavě.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

1. Jak si habilitant představuje „evropský společný soudní systém“, o němž hovoří na str. 15?
2. Jak se habilitant dívá na výklad imunity poslanců (a senátorů), podaný v souvislosti s trestním stíháním 3 poslanců v roce 2013 Nejvyšším soudem? (ke str. 52)
3. Má se v řízení před soudy a správními úřady uplatnit zásada „*vigilantibus iura*“? (ke str. 79)
4. Lze event. zřízení Nejvyšší rady soudnictví, posilující nezávislost soudů, sloučit s ústavní zásadou suverenity lidu dle čl. 2 Ústavy?
5. Je namístě stanovit, resp. rozšiřovat závazné lhůty pro rozhodování soudů ve speciálních řízeních a bylo by namístě vymezit orientační lhůty pro rozhodování soudů obecně, jejichž překročení by bylo nutno zdůvodnit? (ke str. 186 a n.)

Závěr

Habilitační práce JUDr. Mgr. Pavla Molka, Ph.D. „Právo na spravedlivý proces“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Ústavní právo a státověda.

Prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc.

Datum: 30. 8. 2014

